

Protocol omgaan met verschillende vormen van gezag

SBO De Welle

Protocol omgaan met verschillende vormen van gezag

Vanaf het moment van aanmelding krijgt onze school te maken met verschillende vormen van gezag. Zo kunnen beide ouders het ouderlijk gezag hebben, slechts één ouder het ouderlijk gezag hebben en kunnen ouders gescheiden zijn en een nieuwe partner hebben die ook is belast met de opvoeding en verzorging van het kind. Daarnaast kan het ook zijn dat er een gezinsvoogd is aangesteld, er een voogd is of een kind is ondergebracht bij pleegouders. Voor onze school is het van belang te weten wie in welke situatie het recht heeft om het kind aan te melden op school en na inschrijving wie er recht heeft op informatie over het kind vanuit de school. In dit protocol zal hierop nader worden ingegaan.

Indien bij de overeenkomst van inschrijving de gegevens van één ouder/verzorger zijn ingevuld zal er door SBO de Welle een extra formulier worden verstrekt om duidelijkheid te krijgen omtrent het gezag.

Na correcte inschrijving ligt de verantwoordelijkheid bij ouders/verzorgers/gezaghebbende om SBO de Welle te informeren indien er wijzigingen zijn t.o.v. hetgeen is geregistreerd bij de inschrijving.

Ouderlijk gezag

Ouders krijgen automatisch samen het gezag als hun kind tijdens hun huwelijk of geregistreerd partnerschap wordt geboren. Sinds 1 januari 2023 geldt dat ongehuwde en niet-geregistreerde partners automatisch gezamenlijk ouderlijk gezag krijgen met de moeder. Dit gebeurt als zij hun kind erkennen. Zij hoeven het gezag niet langer aan te vragen bij de rechtbank. Zie onderstaand schema welke situatie van toepassing is:

Wanneer beide ouders het ouderlijk gezag hebben, hebben zij beide dezelfde rechten ten aanzien van het kind. Als ouders een buitenlandse achtergrond hebben dan gaan we uit van de informatie bij de inschrijving.

Ouders gescheiden

Wanneer het kind tijdens het huwelijk of het geregistreerd partnerschap is geboren, dan behouden beide ouders na de scheiding of na beëindiging van het geregistreerd partnerschap het ouderlijk gezag. Na de scheiding kunnen de ouders bij de rechtbank het verzoek indienen om het gezag aan één ouder toe te kennen. De rechter bepaalt dan wie van de ouders het ouderlijk gezag krijgt.

Dit is te lezen in het uittreksel gezagsregister.

Eén ouder heeft ouderlijk gezag

In de gevallen waarin slechts één ouder belast is met het ouderlijk gezag, kan de school volstaan met informatievoorziening aan die ene ouder. In het Burgerlijk Wetboek (artikel 1:377b BW) is namelijk bepaald dat de ouder met gezag, de ouder zonder gezag moet informeren over belangrijke zaken die het kind aangaan, waaronder de voortgang van het kind op school.

Wij mogen er in beginsel op vertrouwen dat de ouders elkaar informeren over de voortgang van hun kind op school. Als dit niet gebeurt, kan de ouder zonder gezag de school zelf om informatie omtrent de voortgang van zijn of haar kind verzoeken. De school dient deze informatie vervolgens te verstrekken.

Deze verplichting vloeit voort uit artikel 1:377c BW, dat bepaalt dat derden die beroepshalve beschikken over informatie inzake belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind of diens verzorging en opvoeding betreffen, de ouder zonder gezag hierover moeten informeren als die ouder daarom vraagt. De informatie hoeft niet verstrekt te worden als het gaat om informatie die ook niet aan de met het gezag belaste ouder gegeven zou worden of als het belang van het kind zich verzet tegen het verschaffen van informatie.

Centraal Gezagsregister

Als een (gescheiden) ouder bij de overeenkomst van inschrijving aangeeft als enige ouderlijk gezag te hebben dan vragen wij u om een extra formulier in te vullen. In dit formulier vragen wij specifiek naar de situatie omtrent het gezag.

Indien noodzakelijk *kan* SBO de Welle ook navraag doen in het gezagsregister.

In het openbare gezagsregister worden beslissingen over het gezag geregistreerd. Een uittreksel uit het gezagsregister kan worden aangevraagd bij alle rechtbanken in Nederland. Hoe dit moet gebeuren en binnen hoeveel dagen het uittreksel beschikbaar wordt gesteld, verschilt per rechtbank.

Zo kan bijvoorbeeld bij de rechtbank op de volgende manieren het uittreksel worden verkregen:

- aan de informatiebalie van de rechtbank;
- per e-mail: informatiebalie.almelo@rechtspraak.nl of informatiebalie.zwolle@rechtspraak.nl;
- per post.

Bij de aanvraag om een uittreksel moeten de volgende gegevens van de minderjarige worden overlegd:

- Volledige naam;
- Geboortedatum;
- Geboorteplaats van de minderjarige.

Op de website <https://www.rechtspraak.nl/Registers/Gezagsregister> staat per rechtbank toegelicht op welke wijze een uittreksel uit het gezagsregister verkregen kan worden. Aan de inzage in het register en het opvragen van een uittreksel uit het gezagsregister zijn geen kosten verbonden.

Wat niet in het gezagsregister is te vinden is:

- Informatie over het gezag van een moeder dat na de geboorte automatisch ontstaat;
- Het gezamenlijk gezag over een kind geboren tijdens een huwelijk of geregistreerd partnerschap;
- Het gezag dat een gezaghebbende ouder alleen voortzet na het overlijden van een andere gezaghebbende ouder;
- Het gezag dat ouders na hun scheiding gezamenlijk voortzetten.

Nieuwe partner

Als één of beide ouders een nieuwe partner heeft, mogen wij niet zonder meer de informatie over de voortgang van het kind aan de nieuwe partner verstrekken. Daar is in beginsel toestemming van de andere met gezag belaste ouder voor nodig. De nieuwe partner is op grond van de AVG immers een derde en de school mag zonder instemming van beide ouders met gezag geen informatie over de leerling verstrekken aan derden. Als beide ouders gezag hebben, mag een van de ouders dus in beginsel ook niet zonder toestemming van de andere ouder een nieuwe partner meenemen naar een oudergesprek. Mochten beide ouders instemmen met de aanwezigheid van de nieuwe partner bij een oudergesprek, dan kunnen wij ook zelf besluiten deze nieuwe partner niet toe te laten tot het oudergesprek. Wij hebben immers slechts de verplichting om ouders van leerlingen te informeren over de voortgang van de leerling en hoeven hierover niet in gesprek te gaan met derden.

De situatie ligt anders wanneer de nieuwe ouder gezien moet worden als de verzorger van het kind. Onder de definitie van ouder in de Wet op het primair onderwijs worden ook personen begrepen die als verzorger aangemerkt worden. Nieuwe partners van ouders die tevens verzorger zijn in de zin van de Wet op het primair onderwijs hebben ook recht op informatie over de voortgang van het kind en mogen dus deelnemen aan ouderavonden. Wij hoeven hier geen instemming van de andere ouder voor te vragen.

De informatieplicht van de school ten aanzien van de vorderingen van de leerlingen geldt totdat de leerling de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Hierna kunnen de ouders/verzorgers alleen worden geïnformeerd indien de leerlingen hiervoor toestemming hebben gegeven. Deze toestemming dient expliciet en ondubbelzinnig te zijn verleend.

Gezinsvoogd

De gezinsvoogd organiseert bij een ondertoezichtstelling hulp en steun in het gezin. Een gezinsvoogd heeft geen gezag, want de ouders houden bij een ondertoezichtstelling het gezag. De ouders blijven het eerste aanspreekpunt voor de school, ook voor toestemming. Als er geen overeenstemming met de ouders mogelijk is, kan school de gezinsvoogd hierover informeren. Deze kan in het belang van het kind de ouders schriftelijke aanwijzingen geven.

De gezinsvoogd heeft een eigenstandig wettelijk recht op informatie voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Wij mogen zonder toestemming van ouders vragen van de gezinsvoogd in het kader van een ondertoezichtstelling beantwoorden en ook op eigen initiatief informatie verstrekken die van belang is voor de ondertoezichtstelling. Daarbij is van belang dat niet meer informatie wordt verstrekt dan noodzakelijk en dat het een informatierecht is, geen inzage- en afschriftrecht. De leerling (wanneer die 16 jaar of ouder is) en/of ouders moeten worden geïnformeerd over de informatieverstrekking.

Een ondertoezichtstelling wordt uitgesproken door de kinderrechter. Voor onze school is het relevant om te weten of een kind een ondertoezichtstelling heeft, omdat de gezinsvoogd sommige informatie, namelijk die noodzakelijk kan worden geacht voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling, mag krijgen zonder toestemming van de ouders of het kind vanaf 16 jaar. Vermoedelijk zal de gezinsvoogd contact met ons zoeken en dan kunnen wij sommige gevraagde informatie geven. Het is van belang dat wij een duidelijke vraag krijgen en schriftelijk antwoord geven.

Een gezinsvoogd neemt geen beslissingen, dit recht blijft bij de ouders.
De taak van de gezinsvoogd is ouders te ondersteunen en adviseren.

Voogd

Voogdij is gezag dat wordt uitgeoefend door een ander dan de ouders. De voogd is de persoon die voogdij heeft en heeft de bevoegdheden van een ouder met gezag. De ouder is dan uit het ouderlijk gezag gezet door de rechter of is overleden. De voogd is hiermee het eerste aanspreekpunt van ons. Wanneer de ouders nog leven is geen toestemming van ouders nodig, maar zij hebben wel recht op informatie op hoofdlijnen (zie hierover hetgeen staat beschreven bij de situatie één ouder heeft ouderlijk gezag). Een voogd hoeft niet altijd een persoon te zijn, de rechter kan ook een gecertificeerde instelling tot voogd benoemen. Ouders kunnen dit niet.

Pleegouder

Een pleegouder heeft geen gezag over het kind. Het gezag ligt dan bij ouders, vaak met een gezinsvoogd als begeleider. Dit betekent dat de ouders degene zijn die toestemming moeten geven. Een pleegouder kan in enkele gevallen ook voogd zijn. Als dat zo is dan is er een rechterlijke beslissing waarin dat staat en is de voogd degene die toestemming geeft.

Een uithuisplaatsing wordt uitgesproken door de kinderrechter. Het kind woont dan niet meer bij zijn ouders. In de meeste gevallen hebben de ouders nog wel het ouderlijk gezag. Ook als dat niet het geval is, hebben de ouders op grond van artikel 1:377c Burgerlijk Wetboek recht op alle informatie over hun kind die wij ook zouden geven aan ouders met ouderlijk gezag (zie hierover hetgeen staat beschreven bij de situatie één ouder heeft ouderlijk gezag).

De school moet zich ervan vergewissen hoe de gezagspositie van ouders is en of er sprake is van een gezinsvoogd of voogd. Dit kan door te vragen om de ondertoezichtstelling uitspraak van de rechter, het extra formulier bij inschrijving of een uittreksel uit het gezagsregister. In principe mogen wij afgaan op wat de ouder, waarmee wij contact hebben, ons heeft geïnformeerd.

Aanmelding op school

De wet geeft aan dat de aanmelding door de ouders moet worden gedaan. De inschrijving van een kind op een bepaalde school is een belangrijke beslissing in de opvoeding. Ouders die gezamenlijk het gezag dragen over het kind, moeten samen overeenstemming over de inschrijving bereiken. Het is echter niet noodzakelijk dat de ouders samen de inschrijving verrichten. In beginsel mogen wij er te goeder trouw van uitgaan dat als een van de met het gezag belaste ouders een kind op een school in- of uitschrijft, deze inschrijving met goedvinden van de andere ouder plaatsvindt. Indien er ondertekend wordt door één ouder/verzorger vragen wij in een extra formulier specifiek de situatie rondom het gezag.

Wij nemen hierover zelf geen contact op met de andere ouder.

Beide ouders hebben ouderlijk gezag

Indien de school weet of behoort te weten dat de andere met het gezag belaste ouder niet op de hoogte is van deze inschrijving of het daar niet mee eens is, mag de directeur de inschrijving niet accepteren.

De ouder moet dan eerst zorgen voor (vervangende) instemming van de andere ouder om de leerling in of uit te kunnen schrijven. Als de ouders het samen niet eens worden over een inschrijving, zullen zij zelf stappen moeten ondernemen om dit verschil van mening te beslechten. Tot het moment dat er door de ouders overeenstemming is bereikt over de inschrijving op een school of een rechter dit geschil heeft beslecht, kan de directeur de inschrijving niet accepteren.

Indien een dergelijke patstelling ertoe leidt dat een kind onnodig thuis komt te zitten, doen wij er goed aan de leerplichtambtenaar in te schakelen. Het is belangrijk om op het aanmeldformulier de ouder te laten verklaren dat de andere ouder met de inschrijving instemt.

Eén ouder heeft ouderlijk gezag

Indien slechts een van de ouders is belast met het ouderlijke gezag, kan de directeur volstaan met de handtekening van de ouder die belast is met het gezag. Het bevoegd gezag kan de aanmelding van de leerling in dit geval ook accepteren als de ouder zonder gezag niet instemt met de aanmelding. Het is zinvol om de ouder met het ouderlijk gezag op het aanmeldformulier te laten verklaren dat de ouder alleen het ouderlijk gezag heeft.

Waar nodig vragen wij d.m.v. een extra formulier om de situatie rondom het gezag.

Een ouder zonder ouderlijk gezag heeft geen beslissingsbevoegdheid met betrekking tot de aanmelding van zijn kind op school.

Voogd, gezinsvoogd, pleegouders

Indien beide ouders niet het ouderlijk gezag hebben, dan kan de aanmelding geschieden door de voogd. Indien een gezin een gezinsvoogd heeft, dan hebben de ouders nog wel het ouderlijk gezag en daarmee het recht om te bepalen op welke school zij hun kind aanmelden. Voor pleegouders geldt hetzelfde met uitzondering van het geval dat de pleegouders ook de voogd van het kind zijn.

Hetgeen hierboven staat vermeld geldt ook voor de uitschrijving van een leerling op school.

Oudergesprekken en informatie over vorderingen op school

Beide ouders hebben ouderlijk gezag

In de gevallen waarin beide ouders het gezag hebben, mogen wij er in beginsel op vertrouwen dat indien een van hen als contactpersoon fungeert, deze ouder de ander informeert over de voortgang van het kind. Als er géén contactpersoon bij de school bekend is, moeten wij beide ouders informeren. Als de school informatie in tweevoud aan het kind meegeeft, voldoet de school in principe aan haar informatieplicht. Wanneer blijkt dat de informatie één van de ouders niet bereikt, moeten wij een andere manier zoeken om de informatie te verstrekken. Als wij weten dat er geen omgang is tussen een ouder en het kind, mogen wij geen genoegen nemen met de mededeling van de ouder dat die de andere ouder wel zal informeren. Wij moeten dit controleren.

Indien wij ermee bekend zijn of behoren te zijn dat de ouders elkaar niet informeren, dienen wij mondelinge en schriftelijke informatie in gelijke mate aan te bieden aan beide ouders. Wanneer in een echtscheidingsconvenant is vastgelegd dat de ene ouder de andere ouder moet informeren en dit vervolgens niet gebeurt, moeten wij de betreffende informatie ook aan de andere ouder verschaffen. Wij doen er goed aan er op voorhand voor te kiezen beide ouders te informeren.

Als een van de ouders geen gezamenlijk oudergesprek wil, moeten wij de mogelijkheid bieden voor afzonderlijke gesprekken met beide ouders. Vanuit organisatiebelang zien we dit als uitzondering en beperken we dit waar mogelijk. Wij hoeven een ouder geen informatie te geven over de inhoud van gesprekken die de andere ouder met de school heeft. Dat geldt ook voor de verlofverzoeken die de andere ouder doet.

De school mag van een ouder verwachten dat deze, om op de hoogte te blijven van de ontwikkeling van het kind, gebruik maakt van de gebruikelijk geboden informatiemogelijkheden, zoals informatieavonden, startgesprek, ouderavonden, en social schools. Als een ouder daar geen gebruik van maakt, hoeven wij de ouder niet op eigen initiatief te informeren over de vorderingen en het welzijn van de leerling.

Op ons rust altijd de verplichting om de schijn van partijdigheid te voorkomen. Het is van belang dat wij ons niet laten betrekken in een eventueel conflict tussen de ouders.

Wij kunnen ons niet beroepen op een echtscheidingsconvenant om te bepalen of partners van gescheiden ouders bij oudergesprekken mogen zijn, omdat het convenant zich niet richt tot de school.

Eén ouder heeft ouderlijk gezag

In de gevallen waarin slechts één ouder belast is met het ouderlijk gezag, kunnen wij volstaan met informatievoorziening aan die ene ouder. In het Burgerlijk Wetboek (artikel 1:377b BW) is namelijk bepaald dat de ouder met gezag, de ouder zonder gezag moet informeren over belangrijke zaken die het kind aangaan, waaronder de voortgang van het kind op school.

Wij mogen er in beginsel op vertrouwen dat de ouders elkaar informeren over de voortgang van de leerling. Indien dit niet gebeurt, kan de ouder zonder gezag zelf om informatie omtrent de voortgang van zijn of haar kind verzoeken. Wij dienen deze informatie vervolgens te verstrekken. Wij mogen niet verwijzen naar de gezaghebbende ouder als de ouder zonder ouderlijk gezag informatie opvraagt. Deze verplichting voor ons vloeit voort uit artikel 1:377c BW, dat bepaalt dat derden die beroepshalve beschikken over informatie inzake belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind of diens verzorging en opvoeding betreffen, de ouder zonder gezag hierover moeten informeren als die ouder daarom vraagt. De ouder moet daar wel zelf om vragen, wij hoeven dit dus niet uit eigen beweging te doen. De informatie kan gaan over de cognitieve en/of sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind zoals leerprestaties of medische kwesties. Hieronder valt bijvoorbeeld een schoolrapport, maar niet een uitnodiging voor een algemene ouderavond of een schoolfoto.

De informatie hoeft niet verstrekt te worden als het gaat om informatie die ook niet aan de met het gezag belaste ouder gegeven zou worden of als het belang van het kind zich verzet tegen het verschaffen van informatie. Wij moeten een eigen afweging over dat belang maken. Wij moeten de gezaghebbende ouder over een verzoek tot informatieverstrekking op de hoogte brengen. Als de ouder met gezag zich verzet tegen het verstrekken van informatie aan de andere ouder of dit niet in het belang van het kind acht, is dit onvoldoende. Deze ouder zal dit moeten onderbouwen, bij voorkeur met een gerechtelijke uitspraak waarin een beperking van de informatieplicht is opgenomen. De veiligheid van het kind speelt een rol bij de afweging of wij informatie verstrekken. Als een kind op school aangeeft bang te zijn voor de ouder mogen wij terughoudend zijn in het verstrekken van informatie.

Er is geen wettelijke bepaling op grond waarvan de school gehouden zou zijn een kennismakings- of rapportgesprek te voeren met de niet gezaghebbende ouder.

Gezinsvoogd

In artikel 11 van de wet op het primair onderwijs is bepaald dat het bevoegd gezag met inachtneming van het leerling- en onderwijsvolgsysteem over de vorderingen van de leerlingen aan hun ouders moet rapporteren. Ouders wordt in de wet gedefinieerd als "ouders, voogden of verzorgers".

Een gezinsvoogd valt niet onder deze definitie en heeft om deze reden dan ook geen wettelijk recht om door het bevoegd gezag te worden geïnformeerd over de vorderingen van de leerling op school. De gezinsvoogd heeft alleen een eigenstandig wettelijk recht op informatie voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Hetzelfde geldt voor gezinsvoogden van leerlingen die staan ingeschreven op een school voor voortgezet onderwijs voor zover zij nog niet de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt.

Voogd

Een voogd valt onder de definitie van ouder en heeft daarmee op grond van artikel 11 van de wet op het primair onderwijs het recht om geïnformeerd te worden over de vorderingen van de leerling op school. Voor het verstrekken van deze informatie is geen toestemming van de ouders vereist. Hetzelfde geldt voor voogden van leerlingen die staan ingeschreven op een school voor voortgezet onderwijs voor zover zij nog niet de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt.

Pleegouders

Pleegouders zijn belast met de opvoeding en verzorging van een pleegkind. Pleegouders worden als verzorger aangemerkt en hebben om deze reden het recht om geïnformeerd te worden over de vorderingen van de leerling op school. Voor het verstrekken van deze informatie is geen toestemming van de ouders vereist. Hetzelfde geldt voor pleegouders van leerlingen die staan ingeschreven op een school voor voortgezet onderwijs voor zover zij nog niet de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt.

Taalprobleem

Indien er sprake is van een taalprobleem zullen wij bij belangrijke gesprekken en/of inschrijving zorgen voor een officiële tolk.

Directie
SBO de Welle